

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravnštvo se nahajata v Pučju, gledališko poslopje št. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer. Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (insetatov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 31. V Ptujju v nedeljo dne 30. julija 1911. XII. letnik.

Današnja številka ima zopet 2 strani prijeto in šteje torej skupaj 10 strani ter več slik.

Ne počivajmo!

Maloštevilni slovensko-liberalni glasovi na Koroškem so skoraj potihnilni in le semtertja opojajo še kakšno žalostinko o „tužnem Korošanju“. Istotako je na spodnjem Štajerskem praveški liberalizem premagan; „narodna stranka“ je tako rekoč izdihnila in Spindler joka na njenih razvalinah krvave solzice obupanja. Na Primorskem in v Trstu so slovenski narodnjaki dostojljivo vpognili svoj tilnik v klerikalni jamni in tavajo zdaj za ožlindrano Šušteršičevo stinko, kateri so svoj čas tako navdušeno posvečali med noge metali. Tudi Kranjska je popolnoma klerikalna in edino ljubljanski advokat dr. Šušteršič ostane „liberalni divjak“, kar v politiki slovenskega ljudstva seveda nima nobenega pomena.

Dejstvo je torej, da je slovensko ljudstvo vseh deželah danes popolnoma v jarmu strupenega klerikalizma. In človek bi skoraj obupal nad dejstvom! Vsi poizkusi napredne misli so s tujimi izjavami in liberalne gore so se zvijale v kletnicah, porodile pa niso niti miške... Vse čisto in kdor govori v tujini o slovenskem ljudstvu, ta ga popisuje kot ljudstvo klerikalstva in zaostalosti...

Ali — v politiki ne sme nikdar obupanje zavladati. Kdor vrže sam sebe v koruzo, ta je tudi sam kriv pogina svoje ideje. Napredna misel je mogoča in nesmrtna; njeni nositelji so nastikrat ljudje z najnevarnejšimi napakami in s nepričakovano kratkovidnostjo, — ali misel sama se ne potopi, — ta napredna misel živi in se razvija naprej in se razvija v tisočerihih letih in v naravnem razvitku pridobiva polarnost in naše pokrajine. Ali mislijo slovenski politični duhovniki v resnici, da bodoje udomačili namere srednjega veka s farško nadvlado, s klerikalnimi gromadami in s krvavo inkvizicijo? Ali mislijo res, da bodoje njih plačani in brezplačni agitatorji urednicili večno klerikalno „prejajstvo“? Mi dvomimo, da je klerikalno „prejajstvo“ dr. Šušteršiča, Grafenauerja, Verstovška in Benkovića pristno. In na takih stebrih ne bo bode zgradila palača klerikalnega kraljevstva. Časi pridejo in gredo in v par letih se bo klerikalizmu obrniti...

Liberalne struje med Slovenci so v prvi vrsti krive, da je klerikalizem tako mogočno zadržal. Papirnatih stranke, ki nimajo nobenega črke z ljudstvom samim, ki se porodijo v glavnici tega ali onega „pesnika“, ki ne računajo s človeškimi razmerami, ne bodoje tako vzorno, seveda tudi brezobzirno klerikalno organizacijo premagale. Kaj so narodnjaki ljudstvu prinesli? Zadolžene posojilnice, politične strovate, ki niso za las boljši od političnih farjev, bankrotne zadruge, narodne „štacunarje“, ki so do pičice podobni klerikalnim „konzumarjem“, učitelje s neverjetno predrznim in protipopolnim nastopanjem, razbijajoče shodov in prepovede, polensarke žurnaliste, ki so srečni le v

blatu osebnega boja, — to je nekaj iz zaklada narodnjaške politike! Seveda s takimi sredstvi se ne bode klerikalizma premagalo. In isto tako ne z nedoslednostjo, ki jo opazujemo tako očitno v narodnjaških vrstah. Švigašvaga-strank ne bode ljudstvo nikdar vpoštevalo.

Le v enem so si bili slovenski narodnjaki vedno dosledni: v hujskariji proti nemščtvu. Vsi narodni „voditelji“, od Hribarja pa do dr. Kukovca so agentrali na dostikrat gnusni način s svojim sovraštvom proti vsemu, kar je bilo le nemštvu prijaznega. To skoziinskoz reakcionarno, deloma pa tudi hudo sebično sovraštvu je gotovo tudi vzrok, da je narodnjaško gibanje mednarodnemu klerikalizmu tako hitro podleglo. Liberalni narodnjaki so ravno pozabili, da je vse, kar je med Slovenci naprednega, izšlo iz nemških virov. Vse napredne ideje, ki so našle v slovenskem ljudstvu le količkaj odmeva, so nemškega vira in te svoje nature ne morejo zatajiti. Zato pa je naša „edna misel med Slovenci le v zvezi z nemštvom mogoča“. To so dokazale zadnje volitve, to pa dokazuje tudi vsa politična zgodovina slovenskega ljudstva.

Tega edino pravega načela pa se je naša „Štajerc“ stranka držala in ga tudi še v naprej zastopa. Ravno zato pa je tudi naša stranka iz zadnjega volilnega boja z lepimi uspehi izšla. Ne grè se tukaj za mandate; ali res je, da smo le v treh volilnih okrajih klerikalcem več kot 2000 glasov vzeli. Naša naprednost je torej uspevala in naše delo je rodilo lepe plodove!

Kdor hoče odslej med Slovenci za racionalno naprednega veljati, ta se bode moral polagamo s temeljnimi idejami naše stranke seznaniti. Za napredno misel med slovenskim ljudstvom bode mo le tedaj kaj koristnega dosegli, kadar se vrže vso narodnjaško hujskarijo čez krov. To je jasna resnica! Verujemo sicer, da gotovim ljudem okoli „Sloge“ in „Narodnega lista“ ta resnica ni posebno prijetna. Verujemo jim, kèr jim je bilo prvaštvo in tudi srbofilsko hujskanje vedno več nego pametno ter koristno narodno delo. Tem zagrižencem seveda ni pomagati. Ali slovensko ljudstvo samo jim je že obrnilo hrbet in v resnici napredno misleči ljudje prihajajo v naš tabor.

Mi pa moramo naprej delati! Popravimo v resnem delu škodljive grebe, ki jih je povzročila le na jeziku napredna narodnjaška stranka! Izobražujmo ljudi, delajmo dan in noč, razkrinkajmo delovanje pravaškega klerikalizma, — in dan zmagè bode prišel tudi v okovih črnega klerikalizma trpečemu slovenskemu ljudstvu!

Politični pregled.

Državni zbor je torej pričel z „delom“. Prvim formalnim sejam so sledile začetne razprave o bančni postavi, ki se jo hoče še pred poletnimi počitnicami rešiti. Obenem se razpravlja o raznih nujnostnih predlogih i. s. v prvi vrsti o predlogu glede krvavih dogodkih pri volitvah v Galiciji. Stranke so zdaj precej jasno svoje stališče napram parlamentu in vladi

pokazale. Nemški krščanski-socialci so združeni s socialisti poskusili prvi naskok na napredno-nemški „Nationalverband“, kar se jim ni posrečilo. Jugoslovani so si ustanovili „Hrvatsko-slovensko zajednico“, v kateri ima zloglasni dr. Šušteršič prvo besedo, h kateri pa so tudi nekateri doslej „liberalni“ slovenski poslanci iz Primorskega stopili. Divjaki so si zavarovali vpliv na ta način, da so se Schönerianci z Rusini in nekaterimi jugoslovanskimi poslanci v eni zvezi združili. Teško pričakovati je, da bi se pred poletnimi počitnicami kaj več nego bančno postavbo sprejelo. Vročina pasjih dni vpliva pač tudi na „delo“ naših preljubljenih „zastopnikov naroda“...

Državni proračun za l. 1911 se je zopet državni zbornici predložil. Skupne zahteve argentinskega znašajo 2.881.709.143 kron, skupno pokritje pa 2.881.758.772 kron. Torej znaša preostanek 49.629 kron. Skupne potrebščine za 1911 so se torej za 63.512.407 kron zvišale.

Uvoz tujega mesa zlasti z Argentine je nekaterim površnim politikom začetek in konec njih modrosti. Sicer se je z dosedanjim uvozom argentinskega mesa prav malo uspeha doseglo. Meso je namreč premastno, nerabljivo za naše razmere in cena ni posebno nižja. Vsled gotovih pogodb, ki so bile obenem z avstro-ogrske pogodbe sklenjene, se je ta uvoz tujega mesa vstavil. To pa je napravilo v vrstah gotovih devetkrat pametnih mož velikansko razburjenje in pričeli so takoj na vlado streljati, češ da drži ta z „mesnimi oderuhi“ itd. Na tozadnje vprašanje v državnem zboru pa je ministerski predsednik prav krèpko in odločno odgovoril. V njegovem govoru je bila zlasti ocenitev splošnega gospodarskega položaja važna. Minister je pobijal laž, da so kmetje splošne draginje krivi; krive so draginji razne razmere, m. nj. tudi visoke plače. Govor je napravil precej dobri vtis. Gotovi ljudje naj bi se odvadli, smatrati kmeta za molzno kravo vseh drugih stanov.

Vznemirljivo zvišanje davkov. Nemški poslanci Marekhl, Wastian, Einspinner, dr. Hofmann i. dr. vložili so v državni zbornici vprašanje na finančnega ministra, ki se tiče letos na Štajerskem tako očitnega zvišanja osebno-dohodninskega davka. Oblastva so ta davek kar zistematično na dvakratno in trikratno svoto dosedanje izmerè zvišala. To občutjio zlasti obrtniki in trgovci. Vršila se je tudi že cela vrsta protestnih zborovanj. Poslanci zahtevajo od vlade, da naj pritožbam ugodi in takemu neumestnemu zviševanju davkov konec napravi.

Armade balkanskih držav. Ni izključeno, da bodoje politične razmere na Balkanu dovedle do vojske. Zanimivo je vsled tega, pregledati številke velikosti armad teh balkanskih držav. V slučaju vojske ima Bulgarija 292.000 mož, 8.900 jezdecev in 720 kanonov; Srbija 100.000 mož, 8.500 jezdecev in 659 kanonov; Črnagora 43.000 mož; Grška 70.000 mož, 3000 jezdecev in 396 kanonov. Vse te štiri države skupaj imajo torej v vojski 500.000 mož, 17.500 jezdecev in 1775 kanonov. Temu nasproti bi stala turška armada, ki ima le v Evropi 450.000 mož, 21.000 jezdecev, 1098 kanonov in 137 mašinskih pušk.

V Perziji se je zgodil državni preobrat. Bivši šah je pričel zopet krvavi boj proti sedanjemu vladarju. Rusija in Anglija pa sta se proti njemu izjavili. Boji se peljejo z grozovito divjostjo.

Poskusi v c. in kr. garnizijski bolnici v Gradcu so podali: Tudi proti zaprtju bolnikov, ki so navezani na posteljo, so se z naravno Franc Jožef-ovo grenčico dosegli odlični uspehi. Učinek se pojavi brez vsakih neprijetnih bolečin, ali poznejših vplivov, vsled česar se „Franc Jožef-ova“ voda od vseh bolnikov rada zavziva.

Dopisi.

Sv. Urban pri Ptujju, 24. VII. 1911. Neka oseba dobro znana, se zaganja v razne može v „Slov. Gospodarju“ in „Straži“. Svetovali bi, da naj raje opusti pisanje in si naj misli na pregovor: Kdor ima maslo na glavi, ne sme na solnce! Ali pa tudi: Pometaj pred svojimi durmi, potem šele pred drugimi.

Urbančan.

Iz Ptujске gore. Našim narodnjakom je od zadnjih državnoborskih volitev začelo vse iti rakovo pot, ako ravno še Ivan Klemenčič kot narodnjaški hauptman svojo kompanijo komandira. Tako naprimer je peljal predzadnjo nedeljo v Stoperce na Plojevo veselico. V svojo kompanijo si je tudi vzel enega Anzeta, kateri ni malo ampak precej nor. Ta Anza jim je moral kričati in vpiti „živijo naš general Ploj“! Ali to dejstvo za enega učitelja ni sramotno, da se družijo z duševno bolanimi ljudmi? Na imenovani veselici so bili tudi drugi učitelji udeleženi, kateri gotovo ne morejo svojo inteligenco bolje dokazati, da si v družbo jemljejo malomumne ljudi! Ko je Klemenčič svojo kompanijo domu prignal, so še menda drugi iz kompanije norci bili, ker so v noči na vso grlo vpili, kakor kaka navadna živina in so zbijali na hiše že spečih posestnikov. Narodnjaški general Ploj je brčkone svojo armado zapustil, zato narodnjaki sedaj poraz za porazom doživljajo; tako n. p.: Deželni odbor uči Jurčeka Topolovec postav, ker ni pravilno razglasil in predložil v pogled občinske račune in več drugih točk; za te narodnjaške modrosti plača občinski predstojnik 38-82 K. iz svojega žepa na stroških. Svoj čas je že „Stajerc“ učil Jurčeka, na kaki podlagi se imajo občinski komisijoni izvrševati, pa vse zastoj, on po svoje komandira in je s tem sicer svojemu pristašu približno 150 K. stroškov povzročil; rekel je sicer, da se na njegovo odgovornost žiher podira, radovedni smo ako bo za res stroške vrnil. Omeniti se tudi še mora, da on v Sencah pred svojim travnikom cesto na ljudsko zemljo tišči in jo je že čez dva cela

metra pritisnil in da je pred njegovim posestvom najgrša cesta, tako rekoč „mušter“ za celo občino. Smola je smola! Hauptman s svojim adjutantom Hanzetom pa slabo komandirata, zato je vse sfušano; kaj ne, gospodine Klemenčič? Prihodnjic pa še bomo Vas nekaj o izgoji otrok poučili.

Trbovlje-Hrastnik. Pri nas nastale so v zadnjem času zopet prav anarhistične razmere. Treba bode zopet enkrat prav pošteno v prvaški brlog posvetiti in oblast na škandalozne te dogodke opozoriti. Nekateri narodnjakarji menda še vedno mislijo, da živijo v časih Roševe slave, ko je pijani Uršič „pravico“ delil. Pa se ti ljudje grozovito motijo. Mi živimo v Avstriji, ne pa na Balkanu! Posebno huda in strastna je hujškarija narodnjakarjev proti hrastniški nemški šoli. Ta šola jim je trn v očesu, čeprav je že davno vsa javnost in tudi oblast njeno vrednost izpoznala. Dokaz temu je dejstvo, da je deželna uprava nemško šolo že prevzela. Ali ravno to je narodnjakarje hudo vznemirilo in razburilo; zato peljejo zdaj boj proti nemškemu učiteljem in nemški šoli na tako gnusni način, da presega pač že vse meje. Naj omenimo za danes le nekaj slučajev: Neki otrok slovenske šole jeclja in zato ne more poduku tako hitro slediti kakor drugi. Zato pa je tamošnji prvaški učitelj otroka pred vsem razredom in tudi v konferenčni sobi hudo pretepel. Vsled tepeža deček (Kavček mu je ime) nekaj časa sploh jesti in iz postelje vstati ni mogel. Ni čuda, da je bil dečkov oče vsled tega hudo razburjen. Oče je šel z otrokom k zdravniku in vzel spričevalo, da bi potem tožbo vložil. Zdaj so prvaki pričeli skakati! Dotični učitelj, njegov oče in nadučitelj Skorčan so Kavška hudo obdelavali, da ne bi vložil tožbe. Učitelj je celo 4 K za zdravniško spričevalo plačal. In res, dečkov oče se je dal preprostiti in je odstopil od tožbe. Ali rane otroka se niso dale prikriti. In zato so prvaki pričeli nakrat lagati, da je neki deček iz nemške šole Kavška pretepel. To je pač malo grdo! Zakaj pa so se prvaki tožbe tako proklete bali? Zdi se nam, da se ne bode pustil niti najneumnejši Roševi petolizec na ta lim spraviti. Sicer pa to ni prvi slučaj pretepanja otrok na slovenski šoli. Mi bi lahko o tej stvari še mnogo govorili in morda pride čas, ko se in naš jezik odveže! Svaka sila do vremena! — Še večji slučaj surovosti se je tukaj preteklo nedeljo dogodil. Znani Rošev Francelj, ki je tako dolgo na očetove troške hlače po šolskih klopeh trgal, pripeljal se je namreč z raznimi ednakovrednimi tovariši in sokolaši iz Trbovelj. Roševi sinovi so znani po svoji nesramni surovosti, kakor so tudi znani, da znajo prav dobro kofte odpirati. Ko je Francelj iz vlaka stopil, videl je tam slučajno navzočega ključarja Oberanner. Brez vsacega vzroka udaril je pod no-

som še mokri Rošev Francelj poštanega delavca v obraz in ga je hudo na očesu poškodoval. Napadeni ključar, ki je jako mirni človek, se je takoj k zdravniku in k orožnikom. Upati je, da bode oblast temu divjanju pijanih sindkar bivšega trboveljskega sultana konec napravila. Takih surovosti si napredni možje ne bodo pustili dopasti. Sicer ni bil Rošev Francelj s falotovsko surovostjo zadovoljen. V svoji pijani razburjenosti opoval je celo nemška dekla za svinje. To je olika tistega Roša, katerega oče je na dostikrat na posebno čedni način v Nemcih denar služil. Res, za tako postopanje velja le beseda: Pfui Teufel! Sicer pa je s danji policaj Rißner menda že v Roševem taboru, čeprav je svoj čas hudo proti narodnjaški bandi rogovilil. Rižner prišel je namreč tudi pijan iz Trbovelj in na kolodvor vpije: „Nemški psi, le mirni bodite, če ne vas pustimo vse aretirati“. Bil je tudi pri napadu navzoč ni ničesar proti Roševemu smrkavemu surovosti storil. Ali se Rižner res že Roča tako boji, da pozabi na svojo dolžnost? Ako je tako, no, tem si bodedo znali na drug način pomagati. Trboveljske policijske šege so sicer slabše od turških, ali skrbeli bodedo, da dreve ne arate v nebesa! Opozarjamo tem potom c. k. oblast, naj napravi mir in red, kajti drugače si bodedo proti podivjani tolpi pijanih srboflov znani sam pomagati. Toliko za danes! Rndar.

391

V letovišču

nam kaj dobro služijo priljubljene in praktične

MAGGI jeve kocke à 5 k

(gotova goveja juha).

Samo prave z imenom **MAGGI** in varstveno znamko zvezdo s križcem. Druge kocke niso **MAGGI**jeve!

V škatlah po 50 kock K 2.50
V škatlah po 100 kock K 5.—

Novice.

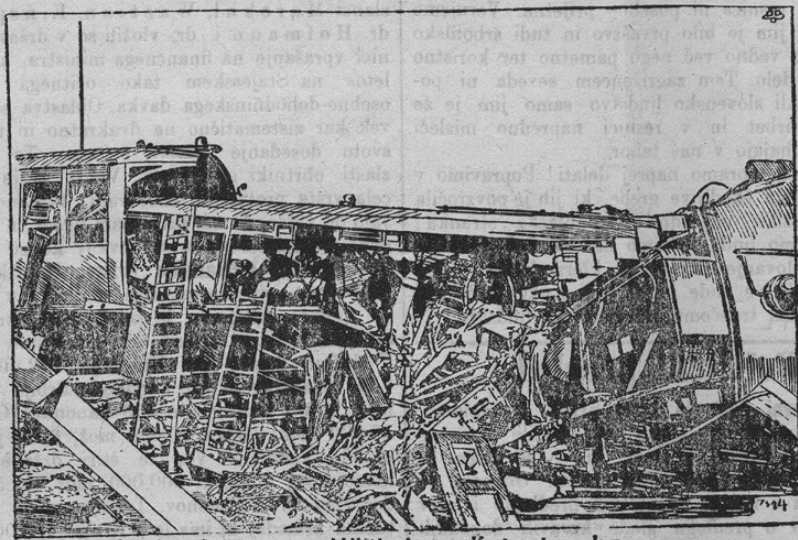
Slovenska vzajemnost. V Belgradu se je pred dnevi slovenski časnikarski kongres. V samski panslavističnem navdušenju sta se pri tem srbski žurnalist Kovačević in ruski urednik list „Novoje Vremje“ Vergun hudo sprla. Najprej sta se drug drugemu izdajalstvo slovenskih časopisov vohunstvo ter „avstrijsko mišljenje“ obzvala. Potem pa je Kovačević Verguna napadel in ga hudo ranil. Zato je bil na 150 dinarjev globe ali 20 dni zapora obsojen. Vergun pa odpotoval v rusko svojo domovino, da predstavi tam o balkanski kulturi srbskih svojih bratov.

Bog požegnaj! V teh pasjih dnevih je naša vse, prav vse mogoče. Tako se zdaj poročajo, da je revolverski kralj Peterček večim slovenskim prvakiškim žurnalistom red sv. Save podelil. Tudi sta dobila ta red goriški Gabršček in pa — Milan Plut v Ljubljani. Zadržna podelitev je za sebnost zanimiva, kajti Plut je izdajatelj „Jutrina“ in to je tisti vlačugarski list, ki je vedno z eno ravnost neverjetno predrznostjo za Srbijo in proti Avstriji pisal. No, Plut in Peter imata v celum svojem življenju precej sorodnih potek.

Iz Spodnje-Stajerskega.

Romanje in politika. Neka jako počelo slovenska gospa nam poroča: Dne 17. L. vršilo se je od duhovniške strani (seveda z enim dobičkom) prirejeno romanje na Terski Reki. Udeležilo se je tega romanja okoli 110 romanjev in romaric iz spodnje Stajerskega na dveh posebnih vlakih. Žal da romanje ni imelo zgolj verski značaj, marveč da se je tudi

Velika železniška nesreča.

An der Stätte der Mülheimer Katastrophe.

Pred kratkem se je zgodila v bližini nemške postaje Mülheim železniška nesreča, ki je ena največjih v zadnjem času. Doselej se je našlo 14 mrtvih in 34 teko ranjenih. Za pravi vzrok nesreče se še vedno ne ve. Vsled popravilnih del na progi in vsled slabe bremze je

skočil osebni vlak iz tira. Vozovi, mašina, vse je bilo razbito in nakopičeno. Potniki prvih treh vozov so bili takoj mrtvi ali pa težko ranjeni. Naša slika kaže razbite vagonne ponesrečnega vlaka.